ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ : କଟକ

<u>ଏସ୍ ଟି ଆର୍ ଇ ଭି ସଂଖ୍ୟା 43 / 2018</u>

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରିକର ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 9(2) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ, 2004 ର ଧାରା 80 ସହିତ ଏକ ଆବେଦନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ।

ମେସର୍ସ କୃଷ୍ଣ ମିନେରାଲ୍ସ ..... ଆବେଦନକାରୀ

-ବନାମ-

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ..... ପ୍ରତିପକ୍ଷ

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ : ମେସର୍ସ ବି. ପଣ୍ଡା, ବିଜୟ ପଣ୍ଡା, ବି.ବି. ସାହୁ ଏବଂ କେ.କେ. ବଳ ଅଧିବକ୍ତାଗଣ

ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ : ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଦିଗନ୍ତ ଦାସ, ଅତିରିକ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ପରାମର୍ଶଦାତା (ରାଜସ୍ୱ)

ପୀଠାସୀନ:

ମାନ୍ୟବର ଡ. ବି.ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଏବଂ

ମାନ୍ୟବର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୁରାହରି ଶ୍ରୀ ରମଣ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଶୁଣାଣି ତାରିଖ: 29.08.2023 :: ରାୟ ତାରିଖ: 31.08.2023

ଡ. ବି.ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମେସର୍ସ କୃଷ୍ଣ ମିନେରାଲ୍ସ, ଏକ ମାଲିକାନା ସଂସ୍ଥା, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରିକର ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 9(2) ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ, 2004 ର ଧାରା 80 ସହିତ ପଢାଯାଇଥିବା ଏହି ବିକ୍ରିକର ସଂଶୋଧନ ଦାଖଲ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରିକର

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଏସ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 65 (ସି)/2016-17 ରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ତା 01.02.2018 ରିଖର ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ:-

I) ଶୁଣାଣି ତାରିଖରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ବିତିଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ଯ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନର ଆଦେଶ ଆଇନରେ ସଠିକ୍ ଥିଲା ବୋଲି ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆଇନଗତ ଭାବେ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା କି?

II) ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆଇନଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ କି ଏବଂ ବିଧିମାନ୍ୟ ବୈଧାନିକ ଫର୍ମ "ଏଚ୍" ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ରେ ଦାବି କରିଥିବା କାରବାରକୁ ଅନୁମତି ନଦେବା ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣ ବିନା ସଠିକ୍ ଭାବରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ କି ଏବଂ ଏହା ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଙ୍ଗର ଟିକସ ଫାଙ୍କି ବିବୃତି ରେ ବିବାଦୀୟ କି ନୁହେଁ?

III) ଯେତେବେଳେ ଉକ୍ତ କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ଦସ୍ତାବିଜ, ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଫର୍ମ "ଏଚ୍" ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥିତ ଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ବିକ୍ରୟକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ, ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଆଇନର ନୀତି ଉଲ୍ଲଂଘନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେବା ଆଇନଗତ ଭାବରେ ସଠିକ୍ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ଭାବରେ ଯଥାର୍ଥ ହେବ କି?

IV) ଘଟଣାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ସି.ଏସ୍.ଟି. ନିୟମର ଧାରା 12(4)(ସି) ପାରିତ କରିଛି କି ଏବଂ ଟ.21,24,026/- ରେ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବା ଜିଟିଓ ଏବଂ ଟିଟିଓ କୁ

ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରା ଯାଇଥିଲା କି?

V) ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଆଇନଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା କି ନୁହେଁ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲା ଯେ, ଟ.19,04,110/- ରେ କରାଯାଇଥିବା କାରବାର ଉପରେ ଟିକସ ଆଦାୟ, ସୁଧ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ବହନପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା 003/10 ତା 22.02.2010 ରିଖ ମାଧ୍ୟମରେ ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଟିକସ ଫାଙ୍କି ବିବୃତିରେ ବିବାଦୀୟ ନଥିଲା ?

VI) ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଆଦେଶ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସି.ଏସ୍.ଟି. (ଓ) ନିୟମର ଧାରା 12(4)(ସି) ପାରିତ କରିଛି କି ଏବଂ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଛି ଯେ, ସି.ଏସ୍.ଟି. (ଓ) ନିୟମର ଧାରା 12(4)(ସି) ରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପଳାୟନଗୁଡ଼ିକର ପାରିତୋଷିକକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ ନକରି ଟ. 1,69,992/- ର ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରା ଯାଇଛି କି?

2. ଏହି ସଂଶୋଧନକୁ ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି ତାହା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:-

2.1 ଆବେଦନକାରୀ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାବେ ଓ.ଭି.ଏ.ଟି., ସି.ଏସ୍.ଟି. ଏବଂ ଓ.ଇ.ଟି. ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କର ଉପ-ଆୟୁକ୍ତ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-2 ମଣ୍ଡଳ, ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟି.ଆଇ.ଏନ୍.-2121118681 ଥାଇ ଲୁହାପଥର ଏବଂ ପରିଷ୍କୃତ ଲୁହାପଥର କାରବାରରେ ନିୟୋଜିତ ଅଛନ୍ତି । ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀ ଓଭିଏଟି

ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ 01.03.2010 ରୁ 31.03.2010 ଅବଧି ପାଇଁ ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ରପ୍ତାନି ସମୟରେ ତା 22.02.2010 ରିଖର ଟ.19,04,110/- ଏବଂ ତା.24.03.2010ରିଖର ଟ.1,09,958/- ନାମକ ଦୁଇଟି ବହନପତ୍ର ଜରିଆରେ ଟ.20,14,068/- ରେ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରିର ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଦଳ, କଟକର ବିକ୍ରିକର ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଆକଳନ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତା.24.03.2010 ରିଖର ବହନପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା କେଏମ୍/ଜିମ୍ପେକ୍ସ ଲିମିଟେଡ଼-001/11 ରେ ଟ.1,09,958/- ପରିମାଣକୁ ବିରୋଧ କରି ଟିକସ ଫାଙ୍କି ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେ, ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅଧୀନରେ ଉପାନ୍ତ୍ୟ ବିକ୍ରିର ଦାବି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ 13.03.2010 ରେ ମାଲ ପରିବହନ କରାଯାଇଥିଲା । ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀ 01.03.2010 ରୁ 31.03.2010 ଅବଧି ପାଇଁ ସି.ଏସ.ଟି. (ଓ) ନିୟମର ଧାରା 12(4)(c) କୁ ତା 11.09.2013 ରିଖର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିଥିଲେ, ତା 12.06.2013 ରିଖର ଚିଠି ସଂଖ୍ୟା 7585/ଭି.ଟି.ଏକ୍ସ ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା 14/ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଦଳ ନାମକ ଟିକସ ଫାଙ୍କି ବିବୃତି ଆଧାରରେ ଚୁକ୍ତି ସଂଖ୍ୟା 2252 ତା 15.09.2009 ରିଖର ଥିଲା ଏବଂ ପରିବହନ 13.03.2010 ରେ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ 36.410 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ପରିଷ୍କୃତ ଲୁହାପଥର (ଲୁହା ପରିମାଣ 62.60%) କୁ ଟ. 1,09,958/- ରେ ବିକ୍ରି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତା 24.03.2010 ରିଖର ବହନପତ୍ର, ଯାହା ଆଦେଶ ସଂଖ୍ୟା ପି.ଓ./ଟି.ଏସ୍.-23/09-10ରୁ ମେସର୍ସ ଗିମ୍ପେକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର ରଖାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଫର୍ମ "ଏଚ୍" ରେ ରପ୍ତାନି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା କାରଣରୁ ଟ.20,14,068/- ରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାନ୍ତ୍ୟ ବିକ୍ରୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

3. ଆକଳନ ଅଧିକାରୀ, 01.03.2010 ରୁ 31.03.2010 (ଏକ ମାସ) ଅବଧି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମାପ୍ତ କରି, ଟ. 20,14,068/- (ଟ. 19,04.110/- + 1,09,958/-) ରେ କରାଯାଇଥିବା କାରବାର ଉପରେ ଟ. 21,24,026/- ର ଜିଟିଓ ଏବଂ ଟିଟିଓ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ

ଏବଂ ଟ. 84,961/- ରେ 4 ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଟିକସ ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସି.ଏସ୍.ଟି. (ଓ) ନିୟମର ଧାରା 8 ଅନୁଯାୟୀ ଟ. 34,976/- ର ସୁଧ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସି.ଏସ୍.ଟି. (ଓ) ନିୟମର ଧାରା 12(4)(ସି) ଅନୁଯାୟୀ ଟ. 1,69,922/- ର ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା ।

4. ସି.ଏସ୍.ଟି.(ଓ) ନିୟମର ନିୟମ 12(4)(ସି) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଯଦି ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ପଳାୟନ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ବିନା ଥିଲା, ତେବେ ସେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଟିକସର ଦୁଇଗୁଣ ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରିବେ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଟ. 19,04,110/- ର କରାଯାଇଥିବା କାରବାରକୁ ଫର୍ମ "ଏଚ୍" ରେ ରପ୍ତାନି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦାଖଲ ନକରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା, ଯାହା ଆବେଦନକାରୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଏପରି କାରବାର ଖସି ଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆହୁରି, ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଦଳର ବିବୃତି ଆଧାରରେ ଟ. 1,09,958/- ର ବଳକା କାରବାରକୁ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ, କାରଣ କଥିତ ବହନପତ୍ର ତା 24.03.2010 ରିଖ ଏବଂ ଜାହାଜଭରଣ ତା 11.03.2010 ରିଖରେ ଥିଲା । ତେଣୁ, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଟ. 1,69,922/- ର ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇ ପାରିନଥାନ୍ତା ।

5. ତା 11.09.2013 ରିଖର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆଦେଶ ଦ୍ଵାରା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନକୁ ପସନ୍ଦ କରି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀ କେବଳ ଫର୍ମ "ଏଚ୍", କ୍ରେତାଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା, କ୍ରୟ ଆଦେଶ, ଲଦନ ବିଧେୟକ ଏବଂ ବହନ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ନକଲ ଇତ୍ୟାଦି ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ବିବରଣୀ ଯାଞ୍ଚ ନକରି ଫାଙ୍କି ବିବୃତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ଜିଟିଓ ଏବଂ ଟିଟିଓ ର ଟ. 21,24,026/- ଇତ୍ୟାଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ନଥିଲା । ଟ. 20,14,068/- (ଟ. 19,04,110/- + ଟ. 1,09,958/-) ରେ କରାଯାଇଥିବା କାରବାର ଉପରେ ଟ. 1,09,958/- ଯୋଡ଼ିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଦ୍ଵିଗୁଣିତ କରିବା ।

6. ଅତିରିକ୍ତ ବିକ୍ରୟ କର ଆୟୁକ୍ତ (ଅପିଲ), ଦକ୍ଷିଣ ଜୋନ୍, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମାମଲାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦାବି ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପିତ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକ/ପ୍ରମାଣକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ 30.08.2016 ରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶକୁ କାଏମ କରି ପ୍ରଥମ ଅପିଲର ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅନୁଯାୟୀ ରପ୍ତାନି ଦାବି କରିବା ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମୟରେ ବହନପତ୍ର ଏବଂ ଚାଲାଣଗୁଡ଼ିକର ନକଲଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ।

7. ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ, ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଚାରପୀଠର ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ବେଆଇନ ଥିଲା ଏବଂ ଟ. 20,14,068/- ରେ କରାଯାଇଥିବା କାରବାରକୁ ବୈଧାନିକ ଫର୍ମ "ଏଚ୍" ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ କରାଯାଇ ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ରୁ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆହୁରି ଦୁଇଥର ଅତିରିକ୍ତ ଟ. 1,09,958/- ଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା ବେଆଇନ ଥିଲା ଏବଂ ଫାଙ୍କି ବିବୃତି କେବଳ ତା 24.03.2010 ରିଖର ବହନପତ୍ର ଉପରେ ବିବାଦ କରିଥିଲା, ଯାହାର ପରିମାଣ ଥିଲା ଟ. 1,09,958/- ଏବଂ ତା 22.02.2010 ରିଖର ଟ. 19,04,110/- ପରିମାଣ ଯୁକ୍ତ ବହନପତ୍ର ଉପରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲା । ଏହା ପରେ, ଜିଟିଓ ଏବଂ ଟିଟିଓ ଙ୍କର ଟ. 1,24,026/- ର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ-ଉପଯୁକ୍ତ କାରଣ ବିନା ଅତ୍ୟଧିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଏବଂ ଶୁଣାଣି ତାରିଖ ଠାରୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ପାରିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଏପରି ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ବିକ୍ରୟ

କର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅଧିକାରୀ ତଥା ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ କରୁଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନକୁ ପରିସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ ।

8. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରାଯିବାକୁ ଥିବା ଆଇନର ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂଶୋଧନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ, ଯେହେତୁ ତଥ୍ୟର ସମକାଳୀନ ପରିଣାମ ଅଛି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ତିନୋଟି ବିଚାରପୀଠର ଏହିପରି ପରିଣାମକୁ ବାଧା ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ ।

9. ***ହେ ବନାମ ଗର୍ଡନ୍,*** (1872) LR 4 PC 337 ମାମଲାରେ ଫରାସୀ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଦୁଇଟି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମକାଳୀନ ପରିଣାମକୁ ଓଲଟପାଲଟ ନ କରିବା ହେଉଛି ଅପିଲ ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତିର ସାଧାରଣ ନିୟମ ।

10. ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 100 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତିପାଦିତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ତଥ୍ୟର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ କୌଣସି ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏପରି ଫଳାଫଳ ଧାରଣା ଏବଂ ଅନୁମାନ ଆଧାରରେ ଭୁଲ ପରୀକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇନଥାଏ, ଯାହାଫଳରେ ପ୍ରତିକୂଳତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ***କୁଲୱନ୍ତ ବନାମ ଗୁରଦିଆଲ୍*** (2001) 4 SCC 262 : AIR 2001 SC 1273 ରେ ଥିବା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିକୂଳତା ପ୍ରସଙ୍ଗ ମଧ୍ୟ ଆସିବ ।

11. ***ହିରୋ ବିନୋଥ ବନାମ ଶେଷାମ୍ମଲ,*** (2006) 5 SCC 545 ମାମଲାରେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସାଧାରଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମକାଳୀନ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ନୁହେଁ । କେତେକ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟତିକ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ହେଲା; (i) ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ସାରବାନ୍

ସାକ୍ଷ୍ୟ ଅଣଦେଖା କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ବିନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି; (ii) ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଆଇନକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରମାଣିତ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକରୁ ଭୁଲ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛନ୍ତି; କିମ୍ବା (iii) ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ପ୍ରମାଣ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ଭୂମିକା ବଣ୍ଟନ କରିଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଆମେ 'ବିନା ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି' କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁ, ଏହା କେବଳ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରମାଣର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ ଥାଏ, ବରଂ ଯେକୌଣସି ମାମଲାକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସକ୍ଷମ ନୁହେଁ ।

12. ***ଟାକୋ ବନାମ ମହାଦେବନ***, (2007) 7 SCC 363 ମାମଲାରେ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରଥମ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ତଥ୍ୟର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଏବଂ ଏହା କେବଳ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ।

13. ଏକ ସାଧାରଣ ନୀତି ଭାବରେ, ***ଚନ୍ଦ୍ରଭାନ ବନାମ ସରସ୍ୱତୀ***, *2022 SCC OnLine SC 1273* ଙ୍କ ମାମଲାରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନମତେ ସ୍ଥିର କରିଛନ୍ତି:-

> *"33. ଏହି ମାମଲା ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସି.ପି.ସି. ର ଧାରା 100 ସହିତ ଜଡ଼ିତ ନୀତିଗୁଡିକ ଏହିପରି ସଂକ୍ଷେପିତ ହୋଇପାରେ:*
>
> *(i) କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜର ଆବୃତ୍ତି କିମ୍ବା ବିଷୟବସ୍ତୁର ତଥ୍ୟର ଅନୁମାନ ହେଉଛି ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜର ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଆଇନଗତ ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ । ଆଇନର କୌଣସି ନୀତିର ପ୍ରୟୋଗ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏକ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରସ୍ତୁତି ମଧ୍ୟ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଅଟେ । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି*

ଦସ୍ତାବିଜର ଭୁଲ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜର ଅର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଆଇନର ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

(ii) ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ ଯେ, ଏହି ମାମଲାରେ କେବଳ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ନୁହେଁ, ଏବଂ ବରଂ ଆଇନର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ରହିଛି । ମାମଲାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ବାସ୍ତବିକତା (ଅର୍ଥାତ୍, ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ, ଯାହାର ଉତ୍ତର ମକଦ୍ଦମାର ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ) ଆଇନର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ, ଯଦି ଏହା ଆଇନର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ସ୍ଥାୟୀ ଆଇନଗତ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଯାହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରୁ ବାହାରିଥାଏ ଏବଂ ଏକ ବିତର୍କଯୋଗ୍ୟ ଆଇନଗତ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ । ଏକ ବିପରୀତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ, ଯେଉଁଠାରେ ଆଇନର ସ୍ପଷ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କିମ୍ବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପୂର୍ବ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହେତୁ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ସ୍ପଷ୍ଟ ଅଟେ, କିନ୍ତୁ ନିମ୍ନ ଅଦାଲତ ଏହିପରି ଆଇନଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅଣଦେଖା କିମ୍ବା ବିପରୀତ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ମାମଲାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାରର ମାମଲାରେ, ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ଏହି କାରଣ ପାଇଁ ନୁହେଁ ଯେ, ଆଇନ ବିତର୍କଯୋଗ୍ୟ, ବରଂ ଏକ ସାରବାନ୍ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଇନର ସ୍ଥିର ସ୍ଥିତିକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରେ ।

(iii) ସାଧାରଣ ନିୟମ ହେଉଛି ଯେ ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ମିଳିଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ

କରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟମ ନୁହେଁ । କେତେକ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହେଉଛି ଯେଉଁଠାରେ (i) ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ସାରବାନ୍ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଅଣଦେଖା କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ବିନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି; (ii) ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ଆଇନକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରମାଣିତ ତଥ୍ୟରୁ ଭୁଲ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛନ୍ତି; କିମ୍ବା (iii) ନ୍ୟାୟାଳୟମାନେ ପ୍ରମାଣ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ଭୂମିକା ବଣ୍ଟନ କରିଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଆମେ 'ବିନା ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି' କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରୁ, ଏହା କେବଳ ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରମାଣର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ ଥାଏ, ବରଂ ଯେକୌଣସି ମାମଲାକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚିତ କରେ ଯେଉଁଠାରେ ସାମଗ୍ରିକ ଭାବରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ଅନୁସନ୍ଧାନକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ସକ୍ଷମ ନୁହେଁ ।"

14. ***ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଜୁଏଲର୍ସ ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ,*** (2017) 100 VST 220 (Ori) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ, 2004 ର ଧାରା ୫0 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଯଦି ନଥି କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟର ଅପପ୍ରୟୋଗକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ସ୍ୱଷ୍ଟ ହୁଏ, ତେବେ ବୈଧାନିକ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ, କିନ୍ତୁ ଅପିଲ ବିଚାରପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ କିମ୍ବା ତଥ୍ୟକୁ ପୁନଃ ତର୍ଜମା କରି ସତ୍ୟ-ସନ୍ଧାନକୁ ବିପରୀତ କରିବା ପାଇଁ ପୁନର୍ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

15. *ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନାମ ରାଣୀତାଲ ରାଇସ୍ ମିଲ୍*, (1994) 93 STC 362 (Ori) ମାମଲାଟି ***କଲାନୌରିଆ ଟ୍ରେଡିଂ କୋ. ବନାମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ***, (2015) 85 VST 342 (Ori) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ବାସ୍ତବ-ସ୍ଥିତିର ବିସ୍ତୃତ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି, ତେବେ ବୃଦ୍ଧିର ପରିମାଣ କେତେ ହେବ, ତାହା ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଯେଉଁଠାରେ ଉପସଂହାରକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ନାହିଁ, ସେଠାରେ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଠି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଦିଗ ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ପରେ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ସ୍ଥିର କରେ, ଏହା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଉପସଂହାର ଅଟେ, ଯାହା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଏ ନାହିଁ ।

16. ***ବିକ୍ରୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, ୟୁ.ପି. ବନାମ କୁମାଓଁ ଟ୍ରାକ୍ଟର୍ସ ଏବଂ ମୋଟର୍ସ***, (2002) 9 SCC 379 ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସୂଚେଇବା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ହୋଇପାରେ, ଯେଉଁଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଧିନିୟମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ସୀମିତ ଅଧିକାରିତା ଆଦେଶ କରେ, ଅର୍ଥାତ୍, କେବଳ "ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ" ଉପରେ, ତାହା ମଧ୍ୟ, ଉକ୍ତ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଯଥାଯଥଭାବରେ କଥିତ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏପରି କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣକୁ ସରଳ ଭାବରେ ପୁନଃ ତର୍ଜମା କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

17. ସାଂପ୍ରତିକ ମାମଲାରେ, ନଥିରେ ଥିବା ନିର୍ବିବାଦିତ ତଥ୍ୟ, ଯାହା ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ, ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା କହିଛନ୍ତି ଯେ, "ବ୍ୟବସାୟୀ ଉକ୍ତ ଅବଧି (01.03.2010 ରୁ 31.03.2010) ପାଇଁ ସି.ଏସ୍.ଟି ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିନାହାନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ 01.03.2010 ରୁ 31.03.2010 ଅବଧି ପାଇଁ ରପ୍ତାନି ସମୟର ବିକ୍ରୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଏବଂ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ 01.04.2009 ରୁ 31.03.2010 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସି.ଏସ୍.ଟି

ଫେରସ୍ତରେ ଘୋଷଣା କରାଯାଇ ନାହିଁ ।" ଉକ୍ତ ଅବଧି ପାଇଁ ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବାର ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ 21.04.2010 ଥିବାବେଳେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ 11.09.2013 ରେ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଅଭିଲିଖିତ କରିଛନ୍ତି ଯେ, "ଆବେଦନକାରୀ-କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅନୁଯାୟୀ ରପ୍ତାନି ଦାବିକୁ ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମୟରେ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିବା ଚାଲାଣ ଗୁଡ଼ିକର ସହାୟକ ନକଲଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ବହନପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ନକଲଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରିପାରିନଥିଲେ ।" ***ବିକ୍ରୟ କର ଆୟୁକ୍ତ ବନାମ ମୋହନ ବ୍ରିକଫିଲ୍ଡ,*** (2006) 148 STC 638 (SC) ମାମଲାରେ ବିଜ୍ଞ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟର ଅନୁପାତ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଥିରେ ଏହା କୁହାଯାଇଛି ଯେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ କାହିଁକି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ସେ ବିଷୟରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରଦାନ କରିବା କରଦାତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ କାହିଁକି କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ଅନୁମାନ ନିଆଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ତାହା ଦର୍ଶାଇବା ତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ ।

18. ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ଆଦେଶରୁ ଜଣାପଡୁଥିବା ପରି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ "ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ସାମଗ୍ରୀର ଗତିବିଧି ଅଛି କିମ୍ବା ବହନପତ୍ର ହୋଇଥିବା ସ୍ୱୟଂ-ସମାନ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନି କରାଯାଇଥିଲା" । ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ତଥ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ, ବ୍ୟବସାୟୀ ଜଣକ "ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ବିନା ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି" । ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଲାଭଦାୟକ ଅଟେ, ଯେଉଁଥିରେ ଆମଦାନୀ କିମ୍ବା ରପ୍ତାନି ସମୟରେ ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଧାରା 5 ର ଉପଧାରା (3) ରେ ରପ୍ତାନି ସମୟରେ ଉପାନ୍ତ୍ୟ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଏବଂ ଉପଧାରା (4) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମରେ ଏକ ଘୋଷଣା ଦାଖଲ କରିବାର ସର୍ତ୍ତ

ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ଛାଡ଼କୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯିବ । ସି.ଏସ୍.ଟି. (ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ କାରବାର) ନିୟମ, 1957 ଫର୍ମ-ଏଚ୍, ଅର୍ଥାତ୍ ରପ୍ତାନି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଭଳି ଘୋଷଣା ଫର୍ମକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥାଏ ।

19. ସି.ଏସ୍.ଟି. (ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ କାରବାର) ନିୟମର ନିୟମ 12(10) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫର୍ମ-ଏଚ୍. ର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ, ଭାଗ-ବି ର କ୍ର. ସଂଖ୍ୟା 5 ରପ୍ତାନି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବରଣୀ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏହା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:-

> *"(5) ଭାରତର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ସୀମାରେ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନିର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ ବିମାନ ପ୍ରେରଣ ପତ୍ର ଟିପ୍ପଣୀ/ବହନପତ୍ର/ରେଳ ରସିଦ କିମ୍ବା ମାଲ ଗାଡ଼ି ନଥି କିମ୍ବା ଡାକ ରସିଦ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ତାରିଖ* ***(ଏହିପରି ବିମାନ ପ୍ରେରଣ ପତ୍ର ଟିପ୍ପଣୀ/ବହନପତ୍ର/ରେଳ ରସିଦ/ମାଲ ଗାଡ଼ି ନଥି/ଡାକ ରସିଦ/ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜର ପ୍ରମାଣୀକୃତ ନକଲ ସଂଲଗ୍ନ ହେବ)"***

HIGH COURT
सत्यमेव जयते
ORISSA

ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 ର ଉପଧାରା (4) ରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, "ଉପଧାରା (3) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ରବ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ବିହିତ ରୀତିରେ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷଣାନାମାକୁ ବିଧିବଦ୍ଧ ଭାବେ ପୂରଣ ଏବଂ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରି ପ୍ରଦାନ ନକରନ୍ତି, ଯାହାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉପାୟରେ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥାଏ । ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 ର ଉପଧାରା (4) ଯାହା ନକାରାତ୍ମକ ଅଟେ, ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯେ ଧାରା 5 ର ଉପଧାରା (3) ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅଟେ ଯେ ଏପରି ରପ୍ତାନି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ସି.ଏସ୍.ଟି. (ଓଡ଼ିଶା) ନିୟମ, 1957 ର ନିୟମ 7A ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ, "ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ ନିୟମ 7 ଅନୁଯାୟୀ ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବା ସମୟରେ, ପ୍ରତିବର୍ଷ ଜୁନ୍ 30, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 30, ଡିସେମ୍ବର 31 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ମାସ/ତ୍ରୟମାସିକ ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସି.ଏସ୍.ଟି.

(ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ କାରବାର) ନିୟମର ନିୟମ 12 ର ଉପ-ନିୟମ (7) ରେ ସୂଚିତ ଘୋଷଣାନାମା ଏବଂ/କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଯାହା ଖରିଦ ବ୍ୟବସାୟୀ/ଅନ୍ତରଣଗ୍ରାହୀଙ୍କ ଠାରୁ ସେହି ତ୍ରୟମାସିକ ପୂର୍ବର ତ୍ରୟମାସିକ କାରବାର ପାଇଁ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଫର୍ମ C, E-I/E-II, F, H, I ଏବଂ J ର ବିବୃତିରେ କାରବାରର ସବିଶେଷ ବିବରଣ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଉପରୋକ୍ତ ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମେତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଏକ ନଥିଗତ ତଥ୍ୟ ଯେ, ବ୍ୟବସାୟୀ ଜଣକ ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅବଧି ପାଇଁ ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଦାବି ପାଇଁ ଏହିପରି ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରିବାକୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା ।

20. ***ସରାଫ୍ ଟ୍ରେଡିଂ କର୍ପୋରେସନ୍ ବନାମ କେରଳ ରାଜ୍ୟ***, (2011) 1 SCR 371 ମାମଲାରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରେ:-

> *"16. 2010 (9) SCALE 364 ରେ ପ୍ରତିବେଦିତ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଆଜାଦ୍ କୋଚ୍ ବିଲ୍ଡର୍ସ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଉପରୋକ୍ତ ଉପଧାରା (3) ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବା ପରେ ସେଥିରୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ନୀତିମାନ ବାହାରିଥିଲା:-*
>
> > *23. ଯେତେବେଳେ ଆମେ ସଂଶୋଧିତ ଅଧିନିୟମ 103/1976 ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ କାରଣର କଥନ ଏବଂ ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା*

ଉପରେ ଏହି ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରୁ, ନିମ୍ନଲିଖିତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ:

- ରପ୍ତାନି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ବିକ୍ରୟ ସଂସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ କ୍ରେତା ଏବଂ ବିକ୍ରେତାଙ୍କ ତରଫରୁ ରପ୍ତାନି କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

- ରପ୍ତାନିର ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ସେଠାରେ ପ୍ରକୃତ ରପ୍ତାନି ମଧ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

- ବିଧାନ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚୁକ୍ତି, କିମ୍ବା ପାରସ୍ପରିକ ବୁଝାମଣା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା, କିମ୍ବା ଏପରିକି କାରବାରର ପ୍ରକୃତି ଯାହା ବିକ୍ରୟକୁ ରପ୍ତାନି ସହିତ ସଂଯୋଗ କରେ, ସେହି କାରଣରୁ ଏହି ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇପାରେ ।

- କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ରପ୍ତାନି କରିବା ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଚୁକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ରପ୍ତାନି ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଏକ ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମ୍ପର୍କ ତା'ର ଠିକ୍ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମ୍ପର୍କ ସହିତ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଭାବେ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବ, ଯାହାବିନା କାରବାର ବିକ୍ରୟକୁ ଭାରତର ରାଜ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରୁ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନି ସମୟରେ ବିକ୍ରୟ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

24. 'ରପ୍ତାନି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିକ୍ରୟ' ବାକ୍ୟାଂଶଟି ତିନୋଟି ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ବିଷୟକୁ ନେଇ ଗଠିତ:

(i) ଯେ ସେଠାରେ ବିକ୍ରୟ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ:

(ii) ଯେ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ରପ୍ତାନି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ

(iii) ବିକ୍ରୟ ରପ୍ତାନିର ଏକ ଅଂଶବିଶେଷ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

'ଅବସର' ଶବ୍ଦଟି ଏକ କ୍ରିୟା ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'କାରଣ' କିମ୍ବା 'ତୁରନ୍ତ କାରଣ ହେବା' ।

ତେଣୁ, 'ରପ୍ତାନିର ସୁଯୋଗ' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସେହି କାରକଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ରପ୍ତାନିର ତୁରନ୍ତ ଗତିପଥ ଥିଲା । 'ରାଜିନାମା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ଅନୁପାଳନ କରିବା' ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ସମସ୍ତ କାରବାର ଯାହା ସେହି ରପ୍ତାନିର ରାଜିନାମା କିମ୍ବା ଆଦେଶ ସହିତ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । 'ସମ୍ବନ୍ଧରେ' ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ହେଉଛି ବ୍ୟାପକତାର ଶବ୍ଦ, ଏହା କେଉଁ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉଭୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଏବଂ ପରୋକ୍ଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଥାଇପାରେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ବିଷୟବସ୍ତୁର ଶବ୍ଦ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହିପରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

17. ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ କହିଛନ୍ତି ଯେ, ସ୍ଥାନୀୟ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ସମ୍ପର୍କ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯଦି ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ସାମଗ୍ରୀର ରପ୍ତାନି ସହିତ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ, ତେବେ କେବଳ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଧାରା 5(3) ଅନୁଯାୟୀ ଦାବି କରିବା ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ହେବ । ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଯେଉଁ ନୀତି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ପ୍ରତିବାଦୀ ରାଜ୍ୟ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଖଣ୍ଡନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।”

21. ***ରାମନାଥ ଆଣ୍ଡ କୋ. ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ*** (2020) 6 SCR 719 ମାମଲାରେ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ବିଧାନ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି:-

> *" 17.2. ହରି ଚାନ୍ଦ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ, (2011)1 SCC 236 ମାମଲାରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଟିପ୍ପଣୀ ଦିଆଯାଇଥିଲା:-*
>
> > *"50. ଆମେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସିସିଇ ବନାମ ହରି ଚାନ୍ଦ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ (ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତତା ପାଇଁ ଏହା "ହରି ଚାନ୍ଦ ମାମଲା" ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ) ନାମକ ଅନ୍ୟ ଏକ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ବିଚାର କରିବୁ । ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚାର ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ମାମଲାର ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ପାଇଁ ସର୍ବସମ୍ମତ ମତ ଲେଖିଥିବା କେ.ଏସ୍. ରାଧାକ୍ରିଷ୍ଣନ, ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଯଥା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଳ୍କ ଟାରିଫ୍ ଅଧିନିୟମ, 1985 ର ଅନୁସୂଚୀ ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଉତ୍ପାଦର ନିର୍ମାତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ତା 11- 8-1994 ରିଖର ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଳ୍କ ଛାଡ଼ର ଲାଭ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କି, ଯଦି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ, ଏହି ଆଧାରରେ ଯଥା ପ୍ରାପ୍ତକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏହା ଦ୍ୱାରା ରଖାଯାଇଥିବା ନଥିଗୁଡ଼ିକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଳ୍କ*

ନିୟମ, 1994 ର ଅଧ୍ୟାୟ 10 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସହିତ ଏହାର "ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର" ଏବଂ "ବାସ୍ତବ ଅନୁପାଳନ" କୁ ସୂଚିତ କରିବ ? ଉକ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ଛାଡ଼ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଜଣେ ନିର୍ମାତା ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତେଣୁ ନିୟମରେ ଥିବା ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ କିମ୍ବା ମୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହା ପରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଅବ୍ୟାହତି ଖଣ୍ଡର ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ନୀତିଗୁଡିକୁ ଯାଞ୍ଚ ସ୍ୱରୂପ ପାଳନ କରାଯିବାକୁ ଥିବା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟତା ମାନଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ, ଯେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀକୁ କଡ଼ାକଡ଼ି ପାଳନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଯେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବରେ ପାଳନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେ ବିଷୟରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୁନର୍ବାର ଦୋହରାଇଥିଲେ । ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ହଂସରାଜ ଗୋରଧନଦାସ ମାମଲାରେ ଅନୁପାତକୁ ଅନୁସରଣ କରି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 29 ରେ ଅବ୍ୟାହତି ଖଣ୍ଡର ବ୍ୟାଖ୍ୟାର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଉପରେ ଆଇନକୁ ନିମ୍ନମତେ ଦୋହରାଇଥିଲେ: (ହରି ଚାନ୍ଦ ମାମଲା, ଏସ୍.ସି.ସି. ପୃ. 247)

> "29. ଆଇନଟି ଭଲ ଭାବରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହୋଇଛି ଯେ, ଛାଡ଼ କିମ୍ବା ରିହାତି ଦାବି କରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରତିପାଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ସେ ସେହି ଛାଡ଼

କିମ୍ବା ରିହାତି ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଏକ ଛାଡ଼, ରିହାତି କିମ୍ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଯେମିତି ବି ହେଉ, ବିଧାନରେ ଯେଉଁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ଉପରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ହାସଲ କରିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରୟୋଜନ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଯଥାସ୍ଥିତି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସହିତ କଠୋର ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି କିଛି ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବା ଉପରେ ଛାଡ଼ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ, ତେବେ ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସେହି ସର୍ତ୍ତାବଳୀଗୁଡ଼ିକର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପାଳନ କିମ୍ବା ପୂରଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯଦିଓ ବେଳେବେଳେ, କିଛି ଉଦାରତା ଦର୍ଶାଯାଇପାରେ, ଯଦି କିଛି ଆବଶ୍ୟକତା ପାଳନ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଥାଏ ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିକା ଅଟେ, ଯାହାର ଅନୁପାଳନ ଛାଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅଧିସୂଚନାର ମର୍ମ କିମ୍ବା ଉପାଦାନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ । *** *** ***"

17.3. ଉପରୋକ୍ତ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଦିଲୀପ କୁମାର ଆଣ୍ଡ କୋ., (2018) 9 SCC 1 ରେ, ସାମ୍ବିଧାନିକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ସାରାଂଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି:-

“66. ସଂକ୍ଷେପରେ, ଆମେ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣର ନିମ୍ନମତେ ଉତ୍ତର ଦେଉଛୁ:

66.1. ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା କଠୋର ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ; ପ୍ରଯୁଜ୍ୟତା ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଭାର କରଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ରହିବ ଏହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯେ ତାଙ୍କ ମାମଲା ଅବ୍ୟାହତି ଖଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନାର ମାନଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ଆସିଥାଏ ।

66.2. ଯେତେବେଳେ ଅବ୍ୟାହତି ଅଧିସୂଚନା, ଯାହା କଠୋର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସାପେକ୍ଷ୍ୟ, ରେ ଅସ୍ପଷ୍ଟତା ଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହିପରି ଅସ୍ପଷ୍ଟତାର ଲାଭ ଜନତା/କରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

66.3. ସନ୍ ଏକ୍ସପୋର୍ଟ ମାମଲାରେ ଅନୁପାତ ସଠିକ୍ ନୁହେଁ ଏବଂ ସନ୍ ଏକ୍ସପୋର୍ଟ ମାମଲା, (1997) 6 SCC 564 ଭଳି ସମାନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ହୋଇଛି ।””

22. ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାର ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀ ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ ନକରି ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ପ୍ରଦାନରୁ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯାହା ଆଇନର ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧ ଅଟେ । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ମୂଳତଃ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ(ଗୁଡ଼ିକ)ର

ବିଚାର କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହୀ ନୁହଁନ୍ତି, ଯାହାର ଚର୍ଚ୍ଚା ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମେତ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ-ସନ୍ଧାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଛି ।

23. ଆଇନର ଉପରୋକ୍ତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି, ମାମଲାର ବାସ୍ତବ ଦିଗ ଉପରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବିଷୟରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ପରିସର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ, କିନ୍ତୁ ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହା ଶୁଦ୍ଧ ତଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଆଧାର କରି ବିଚାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହିପରି, ବିବାଦ ସମୟରେ କୌଣସି ଫେରସ୍ତ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଅଧିକନ୍ତୁ, ପ୍ରଶ୍ନଗତ ଅବଧି ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ଫେରସ୍ତର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାରେ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲେ, ଯାହା ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି ।

24. ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ, ରପ୍ତାନି ସମୟରେ ଟ. 20,14,068/- ର ବିକ୍ରୟ ତା 22.02.2010 ରିଖ ର ଟ. 19,04,110/- ଏବଂ ତା 24.03.2010 ରିଖର ଟ. 1,09,958/- ନାମକ ଦୁଇଟି ବହନପତ୍ର ଜରିଆରେ କରାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଦ୍ରୁତଗାମୀ ଦଳ, କଟକର ବିକ୍ରି କର ସହକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଟିକସ ଫାଙ୍କି ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେ, ତା 24.03.2010 ରିଖର ବହନପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା କେଏମ୍/ଜିମେକ୍ସ ଲିମିଟେଡ଼ ରେ ଟ. 1,09,958/- ପରିମାଣକୁ ବିରୋଧ କରି ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅଧୀନରେ ଉପାନ୍ତ୍ୟ ବିକ୍ରିର ଦାବି କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ 13.03.2010 ରେ ମାଲ ପରିବହନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ସମସ୍ତ କାରଣ ଯଥାର୍ଥ ଥିଲା ଯାହା ଜିଟିଓ ଏବଂ ଟିଟିଓ ଟ. 21,24,026/- ରେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ, ସାମଗ୍ରୀର ବିକ୍ରୟ/ପରିବହନ ଏବଂ ଏହାର ରପ୍ତାନି ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରପ୍ତାନି କରାଯାଉଥିବା ସମାନ ସାମଗ୍ରୀ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରପ୍ତାନିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରପ୍ତାନି ଆଦେଶ ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ଉପାନ୍ତ ବିକ୍ରେତାଠାରୁ କିଣାଯାଇଥିଲା

ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଉପାନ୍ତ ବିକ୍ରେତା ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ସି.ଏସ୍.ଟି. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5(3) ଅଧୀନରେ ଆସୁଥିବା ରପ୍ତାନି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏହି କାରବାରକୁ ବିକ୍ରୟ ଭାବେ ବର୍ଗୀକୃତ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟ. 1,09,958/- ମୂଲ୍ୟର ଉପାନ୍ତ୍ୟ ବିକ୍ରୟ କାରବାରକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଗୋପନ କରାଯାଇଥିବା ଯଥାର୍ଥ ଭାବେ ଜଣାପଡ଼ିଲା ।

25. ଏପରି ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁନଃସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ-7.10 ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ବିଧିଗତ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ, ଯାହା ପୂର୍ବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି, ଆବେଦନକାରୀ-ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଏସ୍.ଟି.ଆର୍.ଇ.ଭି. ରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଇ ନାହାନ୍ତି, ଯାହା ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

(ଡ. ବି.ଆର୍. ଷଡ଼ଙ୍ଗୀ)
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଏମ୍.ଏସ୍. ରମଣ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମୁଁ ଏକମତ ।

(ଏମ୍.ଏସ୍. ରମଣ)
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ
31 ଅଗଷ୍ଟ, 2023, ଅରୁଣ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ : ଶ୍ରୀ ଗୁଣନିଧି ମହାନ୍ତ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ